โครงการประกาศเกียรติคุณ “ชุมชนไม้มีค่า” ระดับประเทศ ครั้งที่ 5 ประจำปี 2570

1. หลักการและเหตุผล

ตามที่ แนวนโยบายแห่งรัฐได้ให้ความสำคัญต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เจริญเติบโต และมีศักยภาพเพียงพอในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างพลวัตและความท้าทายใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อีกทั้งยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว และคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 18 กันยายน 2561 มีมติเห็นชอบการขับเคลื่อนชุมชนไม้มีค่า โดย สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) กรมป่าไม้ และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นหน่วยงานหลักในการบูรณาการการขับเคลื่อน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ จำนวน 5 กลไกหลัก ได้แก่ 1) การปลดล็อคทางกฎหมายและมาตรการที่เกี่ยวข้อง 2) การเพาะพันธุ์ขยายพันธุ์กล้าไม้มีค่าทางเศรษฐกิจ 3) การวิจัยเพื่อสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืน 4) การขยายผลในพื้นที่ทั่วประเทศไทย และ 5) การประเมินมูลค่า การตลาดและแปรรูป นั้น

ในการนี้ เพื่อให้ผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนโครงการชุมชนไม้มีค่าที่ผ่านมาได้เสริมพลังให้ชุมชนมีแรงจูงใจในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้เทคโนโลยี องค์ความรู้ และนวัตกรรมที่เกิดจากงานวิจัยมาปรับใช้ให้เกิดชุมชนไม้มีค่าอย่างยั่งยืน และเป็นการแสดงผลการดำเนินงานที่โดดเด่นเป็นที่ประจักษ์และเป็นแบบอย่างที่ดีให้ปรากฏต่อสาธารณชน วช. จึงได้**จัดโครงการประกาศเกียรติคุณ “ชุมชนไม้มีค่า”ระดับประเทศ** ขึ้นตั้งแต่ปี 2566 เพื่อส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมถึงการปลูกต้นไม้/ไม้มีค่าและก่อให้เกิดชุมชนไม้มีค่าเพิ่มมากขึ้น เกิดการบริหารจัดการ การใช้ประโยชน์ไม้มีค่าให้มีความยั่งยืน โดยการพัฒนา ประยุกต์ใช้งานวิจัยและนวัตกรรมให้เป็นต้นแบบชุมชนไม้มีค่า และสร้างการรับรู้ เพื่อพัฒนาให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายในวงกว้างต่อไป

สำหรับปี 2570 วช. ได้จัดโครงการประกาศเกียรติคุณ “ชุมชนไม้มีค่า” ระดับประเทศ ครั้งที่ 5 โดยจะมีพิธีมอบประกาศเกียรติคุณฯ ภายในงาน “มหกรรมงานวิจัยแห่งชาติ 2570 (Thailand Research Expo 2027)” ในช่วงเดือนมิถุนายน 2570

2. นิยาม

2.1) ไม้มีค่า หมายถึง ไม้ยืนต้น 211 ชนิด ที่กำหนดตามบัญชีแนบท้าย พระราชกฤษฎีกาปรับปรุงชนิดของต้นไม้ตามบัญชีต้นไม้ตามกฎหมายว่าด้วยสวนป่า พ.ศ.2569

2.2) ชุมชนไม้มีค่า หมายถึง การรวมกลุ่มของสมาชิกในการดูแล อนุรักษ์ ฟื้นฟู หรือการปลูกไม้มีค่าในที่ดินกรรมสิทธิ์ หรือที่ดินที่ได้รับการอนุมัติ อนุญาตให้อยู่อาศัยทำกินและใช้ประโยชน์จากภาครัฐแล้ว และยังรวมถึงวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน (นิติบุคคล/ ไม่เป็นนิติบุคคล)

3. วัตถุประสงค์

3.1) เพื่อส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมถึงการปลูกต้นไม้/ ไม้มีค่า และก่อให้เกิดชุมชนไม้มีค่าเพิ่มมากขึ้น

3.2) เพื่อส่งเสริมให้เกิดการบริหารจัดการ การใช้ประโยชน์ชุมชนไม้มีค่าให้มีความยั่งยืน โดยการพัฒนาประยุกต์ใช้งานวิจัยและนวัตกรรมให้เป็นต้นแบบชุมชนไม้มีค่า และสามารถสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์งานการขับเคลื่อนโครงการชุมชนไม้มีค่าแก่สาธารณชน

/4. เป้าหมาย...

4. เป้าหมาย

ประกาศเกียรติคุณให้แก่ “ชุมชนไม้มีค่า” เพื่อสร้างแรงจูงใจ และส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมถึงการปลูกต้นไม้/ไม้มีค่าและก่อให้เกิดชุมชนไม้มีค่าเพิ่มมากขึ้น

5. เกณฑ์และข้อมูลการคัดเลือก

5.1 เกณฑ์สำหรับชุมชนที่มีสิทธิ์เข้ารับการคัดเลือก

1) เป็นชุมชนที่มีการดำเนินงานด้านไม้มีค่า
2) เป็นชุมชนที่ยังไม่เคยได้รับประกาศเกียรติคุณ “ชุมชนไม้มีค่า” ระดับประเทศ ในระหว่างปี 2566 - 2569

5.2 หัวข้อสำหรับระบุข้อมูลที่เข้าประกวด

1) รายละเอียดชุมชน เช่น ชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์
2) ประวัติการได้รับรางวัลที่เกี่ยวข้องกับไม้มีค่า
3) การดำเนินงานของชุมชนด้านไม้มีค่า
   - 3.1 ด้านองค์ความรู้และเทคโนโลยี
   - 3.2 ด้านการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและอนุรักษ์พื้นที่สีเขียวเพื่อรักษาสมดุลอย่างยั่งยืน
   - 3.3 ด้านการสร้างรายได้
   - 3.4 ด้านการบริหารจัดการชุมชนและเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้สู่ความยั่งยืน
   - 3.5 จุดแข็ง หรือความโดดเด่นอื่นๆ
   - 3.6 ภาพประกอบ

6. กระบวนการการคัดเลือก แบ่งเป็น 2 รอบ ดังนี้

6.1 รอบที่ 1 การพิจารณาตามเอกสารข้อมูลชุมชน

คณะกรรมการให้คะแนนตามเกณฑ์การพิจารณา ร่วมกับการอภิปรายผลการพิจารณา ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

ตารางที่ 1 เกณฑ์การพิจารณา รอบที่ 1

เกณฑ์การพิจารณา รอบที่ 1	คะแนน (เต็ม 100 คะแนน)
1. ด้านการประยุกต์ใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสม	**30**
1.1 การนำองค์ความรู้จากงานวิจัย/เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านไม้มีค่ามาประยุกต์ใช้ในชุมชน	5
1.2 การนำองค์ความรู้ไปต่อยอดและพัฒนาให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้	5
1.3 การริเริ่มพัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านไม้มีค่า	10
1.4 การถ่ายทอดองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในชุมชนไม้มีค่าและเครือข่าย	10
2. ด้านการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและอนุรักษ์พื้นที่สีเขียวเพื่อรักษาสมดุลอย่างยั่งยืน	**20**
2.1 การสร้างเสริมพื้นที่สีเขียวให้เพิ่มมากขึ้น	12
2.2 การอนุรักษ์พื้นที่สีเขียวที่มีอยู่เดิม	5
2.3 การมีความหลากหลายทางชีวภาพของชนิดพันธุ์ไม้มีค่าตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	3
3. ด้านการสร้างรายได้	**30**
3.1 มีการสร้างรายได้จากไม้มีค่าทางตรง	20
3.2 มีการสร้างรายได้จากไม้มีค่าทางอ้อม	10
4. ด้านการบริหารจัดการชุมชนและเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้สู่ความยั่งยืน	**10**
4.1 รูปแบบการบริหารงานด้านไม้มีค่าในชุมชน เช่น การรวมกลุ่มภายในชุมชน หรือจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อขับเคลื่อนงานเศรษฐกิจชุมชน	6
4.2 การสร้างเครือข่ายเพื่อขยายฐานการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์	4
5. จุดแข็ง หรือความโดดเด่นอื่นๆ	**10**

/6.2 รอบที่ 2 ...

6.2 รอบที่ 2 การลงพื้นที่ชุมชน

คัดเลือกจากชุมชนที่มีผลคะแนนในรอบที่ 1 ที่มีคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยคณะกรรมการจะมีการลงพื้นที่จริง เพื่อให้ผู้นำชุมชน หรือผู้แทนชุมชน นำเสนอการดำเนินงานของชุมชน และตอบคำถามคณะกรรมการ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ตารางที่ 2 เกณฑ์การพิจารณา รอบที่ 2

รอบตัดสินประกาศเกียรติคุณ (100 คะแนน)*	
การจัดการชุมชนตามเกณฑ์ที่กำหนด (90 คะแนน)	**การนำเสนอ (10 คะแนน)**
<u>พิจารณาจาก</u> 1. ด้านการประยุกต์ใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสม 2. ด้านการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและอนุรักษ์พื้นที่สีเขียวเพื่อรักษาสมดุลอย่างยั่งยืน 3. ด้านการสร้างรายได้ 4. ด้านการบริหารจัดการชุมชนและเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้สู่ความยังยืน 5. จุดแข็ง หรือความโดดเด่นอื่นๆ	<u>พิจารณาจาก</u> 1) วิธีการนำเสนอที่น่าสนใจ มีความเหมาะสมและชัดเจน 2) นำเสนอครบถ้วนทุกด้าน 3) การตอบคำถามคณะกรรมการมีความชัดเจน ครอบคลุม ครอบถ้วน 4) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการนำเสนอและแสดงความคิดเห็น

7. ประเภทรางวัลและการให้รางวัล

วช. กำหนดรางวัลประกาศเกียรติคุณ “ชุมชนไม้มีค่า” ระดับประเทศ โดยแบ่งออกเป็น ๕ ประเภทรางวัล โดยแต่ละประเภทจะได้รับรางวัล ดังนี้

1. ประกาศเกียรติคุณ “ชุมชนไม้มีค่า” ระดับ “ดีเลิศ”
   - เงินรางวัล
   - โล่ประกาศเกียรติคุณ
   - เกียรติบัตร
2. ประกาศเกียรติคุณ “ชุมชนไม้มีค่า” ระดับ “ดีเด่น”
   - เงินรางวัล
   - โล่ประกาศเกียรติคุณ
   - เกียรติบัตร
3. ประกาศเกียรติคุณ “ชุมชนไม้มีค่า” ระดับ “ดีมาก”
   - เงินรางวัล
   - โล่ประกาศเกียรติคุณ
   - เกียรติบัตร
4. ประกาศเกียรติคุณ “ชุมชนไม้มีค่า” ระดับ “ดี”
   - เงินรางวัล
   - โล่ประกาศเกียรติคุณ
   - เกียรติบัตร
5. ประกาศเกียรติคุณ “ชุมชนไม้มีค่า” ระดับ “ชมเชย”
   - เงินรางวัล
   - เกียรติบัตร

/8. ผู้รับผิดชอบ...

8. ผู้รับผิดชอบโครงการ

กลุ่มงานพัฒนาเชิงพื้นที่และชุมชน
กองส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรม สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ
โทรศัพท์หมายเลข 0 2561 2445 ต่อ 529
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saengsuda.k@nrct.go.th
ติดต่อ นางสาวแสงสุดา กบค้างพลู